هذا کتاب سه زبان

قسطنطی لودولق

Arabic MS. 1722

Grammar of three languages, – Arabic Persian, and Turkish

Columbia University
in the City of New York
THE LIBRARIES

DAVID EUGENE SMITH
COLLECTION
Ms.Or. 150

نظم

حق تعالی هر ایشه قادر دورر

نه دلرسه یارذر ناظر دورر

اوتنمی یوق کم بونی دوزمه دیه

هرنکم اول دیرسه

نظم

— Liber trium linguarum, qui versibus turcicis, ad modum Schahidii vocabula arabica, persica et turcica usidatissima explicat. Anno 1135 (1722) opus absolvit scriptor. 58 ff. In-4°. Cart. (Rel. originale.)
Joli manuscrit réglé en caractères arabes sur papier glacé. Belle écriture en rouge et noir.

قسطنطين بن يزدان

150

(mis)
Hadia ytabi s'hazan

هذا كتاب سه‌زبان

كم بو كتابى اوقودر علم اولور

بيت

كوكل بو دار دنيادن فراغت اتسكر اولمزمى
وجودك ملكنى سنده عدالت اتسكر اولمزمى
نصيبك روز اولده يزلمش كلور البته
خصوصا غربتده قناعت

بو كتاب سليمان پاشا خانده ساكن

كم كه اسما جكرل

كى كى اول

6611

صاحب و مالك قسطنطين ابن لودولف

هذا کتاب سه زبان

This

ایده لیم حمد و ثنا اللّهه / سوره لیم یوزومزی درگاهه
صلوات ایله درود دلیه لیم / منزل مقصده اندن گیده لیم
ازبرای نام خدایی ای دل / قیله سن تا که رضا سن حاصل
حمد ایدوب نعمتنه هر اوقات / ویر رسولینه دما دم صلوات
نفعی یوق سوزی دیلکده جاری / ایلمه ایله حذر هر باری
سوزلرك در و جواهر اولسون / خلقه نفعی دخی ظاهر اولسون
ایشدنلر سکا تحسین ایده لر / ذکریکی خیر ایله تزیین ایده لر
دیر حدیثده چون اول مفخر ناس / خلقه نفع ایدن اولور خیر الناس
شهر انطاکیه ایدی وطنم / اندہ بولمشدی نما جان و تنم
بر گیجه کندو اویمده ناگاه / خوابه واردیم ایدی ماشاء الله

دیدیلر

دیدیلر با که نوا رسنده اکر   قویه سن دنیه ده بر یکی اثر
بو عمل قیلسك اکر دنیا ده   ویرمدین خرمن عمرك باده
خیر جاری اوله تا روز قیام   نفعنی کورمکله جمله انام
بو رساله کل ایت ایجاد امّا   بی نظیر اولوب اوله نو پیدا
بلدوره علم لغت اول منظوم   نفعنی کوره او قویان معصوم
بو تأملّری بن ایلر ایدم   کندومه کاه و کهی سویلر ایدم
کرچه منظوم لغتلر چوق قدر   لیك اوچ دیلله یازلمش یوقدر
وار ایسه داخی قلیلدر امّا   مختلط بحر ایله بر ارض وسما
بو بنم جمله بحورم الحق   اجنبی یوق لغتنده مطلق
کرچه چوق سویلدیلر اهل لغت   شاهدی بن فرشته‌له نکت
ذکری مستهجن اولن سوزلردن   تحفه لرنده یازوب نیجه سخن
ترك ادبدر دیوبن سویلمدیم   اولورا اولمز سوزی نقل ایلمدیم
لغت شاهدی هم داخی حسام   فارسی ترکی بی ایلرا علام

سبحه و تحفه فدایی ابن ملك … عربی تورکی درر ایلمه شك

عربی فارسی تورکیله اکر … وزن ایله نظمه کله قاتی هنر

حالیا پادشه دور زمان … یعنی سلطان سلاطین جهان

خان احمد در انك چون تایی … سعد اوله هر دم انك ایامی

تحت حکمنده کی شهر و قصبات … اکر اوچ دیلله یازرلر کلمات

عربی فارسی تورکیسه زبان … سویلشور اوچ دیلی هب بللو بیان

بو سببدن دیله دم اوچ دیل ایله … یا سمن داخی قرنفلی کل ایله

نظم ایدوب بر یره جمع ایدم انی … یاری قیلورسه بکا رب غنی

خلقه نفع ایله اولم خیر الناس … اوقویه وزن ایله صبیان اناس

اولصبی تورك ایسه اصل حسبی … اوکرنور فارسی ایله عربی

عربی ایسه انك ذاتی اکر … اوکرنور فرسله تورکی ازیر

یالکز فارسی دیلن سویلر … عربی تورکی دیلن فهم ایلر

بر لسانیله ایکی دیلی دخی … اوکرنور سهل ایله یا ابن اخی

بو لغاتی اوقیانلرا عنی — هب لغتلردن اولور مستغنی

ایلدم جمله بحورا وزن همان — سمت و سمتیله لغاتینی بیان

عربی فرسی ایله تورکینك — ایکی اوج لفظی کلور بعضینك

اوج لسانك رقمی ضبط اولدی — ایکی اوج لفظ ایسه هم ربط اولدی

عربی لفظنه عین اولدی نشان — فرسی فا تورکیه تا ایله بیان

حفظ ایدنه کیمسه یه اسان اوله تا — بحری وزن ایله بیلینه جمعا

بعضی سوزلرکه مکرّرجه دوشر — حکمتی وار در انك ای سرور

دخی هر بحری اولنجه اخر — اوج دیل اوج مصرعی ایده ظاهر

اوله دوردنجیسی اوزان لغات — وزن اوله نظمله جمله کلمات

خبرخواهم نیجه اخوان صفا — دیدیلر باکه ایا کان وفا

بو ولایتده بو شی ضایع اولور — کر سواد اعظم اوله شایع اولور

کل ایلت بونی بسن اسنانبوله — یاقشه تا که یرینی بوله

انده وار نیجه کبار فضلا — کوهرك قیمتنی انلردن آدا

سیما حضرت صدر الوزرا　　اصفی در بو زمانک حالا

کوهرک قیمتنی کندو بیلور　　همتّا ولورسه سکا اندن اولور

اوقیوب یازمغله بی همتا　　همتی عالی و درکان صفا

کورممش مثلنی آل عثمان　　خلفا عصرینه خود بر سلطان

جعفر برمکی خاتم طایی　　اوله مز بوکا عدیل طایی

اسم پاکیدر انک ابراهیم　　نظر ایتمش اکا اول رب کریم

ایده حق عمرینی افزون و دراز　　ایلیه دائما انی سرافراز

اومرم اوله قبول اشبو دعا　　زاده الله تعالی کرما

چون توکل قیلوبن مولایه　　پس شروع ایلدم اول سودایه

بحر نظمه صالینوب زورق دل　　اومرم حل اوله تا بو مشکل

اسمنی دیدم انک هم سه زبان　　اوج دیلی ایلدوکیچون بو بیان

کندو لطفکله ایا فرد واحد　　کمترکدر بو قولک شیخ احمد

سبب مغفرتی ایله انک　　که خطاسن یوزینه اورمه انک

اوقیاندن

اوقیاندن ایدرم لیك رجا | فاتحه برله بو محتاجی اکا
قیلدی اتمامنی تیسیر خدا | اولدی تاریخ ایده لر خیر دعا

١١٢٥

البحر الاول فی الرمل وهو مصدر بالقاف

فاعلاتن فاعلاتن فاعلات | بو لغت علمن اوقیان جهلدن بولور نجات
افتتاح و ابتدا اغاز کردن باشلمق | هم عطا بخشیدن اولدی هم دخی باغشلمق
استقامت طغری اولمق راستی شد فارسی | امتحان و تجربه درازمودن صینه مق
اولدا استحیا اوتنمق هم بشرمیدن دخی | جست وجو تفتیشدر ترکجه یعنی ارامق
حك وخاریدن قشیمق دیدیلر اهل لغت | لیك تحریش و خراشیدندر طرمالمق
انتقام و کین و پاداش ودامار اولدی هم | کین اودشمکدر بکا هم داخی گریه اغلمق
اولدی استخبار پرسیدن خبر صورمق ولی | هم تفطن یعنی زیرکلکله انی اکلمق
بیل ترشح له تراویدن دیدی صوصیزمغه | پس تقاطر له چکیدن اولدی داخی طاملمق
دبلل نمناك یا شلمق غسل وشستندر یومق | اولدی انقاع یعنی اغشتندر هم اصلمق
سعی و کوششدر یالشمق خیر ایشه هر دائما | پس تلاوت له قراءت خواندن اولدی اوقمق

اعتدا از حد گذشتن یعنی کیم کوچ ایلمك | کبر ایله گردن کشیدن نفسنی اولولمق
اولدی تعذیب و شکنجه اشته یاقمق ولی | هم وصیتدر سپارش هم دخی اصمرلمق
شدّة و بطش ایله سختی یعنی اولدی قاتلق | ضرب زدن اورمقدر ریدی غضبدر قاقمق
فحش هرزه سوزدر ترکیجه یاوه سویلمك | فارغ و آزاده اولمق برخصوصی بوشلمق
قلع برکندن قوپرمق غابه بیشه میشه لك | کسر و نقص اولدی شکستن یعنی اولدی صیمق
ارتفاع افراشتن یوقار وقالدرمقدر | رمی ایله انداختن برشیئی آتوق طاشلمق
پس مرور ایله گذاریدن دیدیلر گچمکه | هم جهیدن وثبه در یعنی وجودن قالغمق
داخی اعجاب و پسندیدن بگنمکلکدرر | بیل تعجبله شگفتن معنسیدر طاکلمق
اشترا اولدی خریدن دی صتون المقلغه | حفظله دیدی نگه داشتن درابی صاقلمق
دی خرامیدن تبختر نازایله صالنمغه | سیر و رفتن گیتمك و وضع و نهادندر قومق
اولدی هم کذب و دروغ ایله یلان سوز سویلمك | قدح و ذم و هم نکوهیدن اولوبدر خورلمق
نقب و سفتن دیدیلر یعنی دلك دلمکلکه | طفر دخی پرتابدر پریدن پره هم صچرامق
داخی توحیش و رمانیدن دیدی اورکتمکه | خدعه یه درلر فریفتن یعنی خلقی الده مق

لاینقل

لا تقل كذبا ولا ذما احد فيما خلق　　با كسى را تو مكو اصلا دروغ وكوى بد

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات　　كيمسه يى يالان سوز ايله كسمه ايتمه قارغمق

البحر الثانى كذلك فى الرمل على قافية الكاف مصدر ايضا

فاعلاتن فاعلاتن فاعلات　　بو لغت درياسيدر انجولرن كاهيجه بات

استماع اولدى شنيدن هم اشيدوب دكلمك

باند كوشه دى طتين ويعنى قولق چكلمك

استناد وپشت دادن دى طيانمق كيمسه يه

عنفله اولدى درشتى يعنى سرتلك ايلمك

اولدى پا بندان كفا لب بيون اولمق بورجلويه

ديديلر كارى بجو را كراه كوكلسز اشلمك

اجتماع وانجمن اولدى درلمك بر يره

اختلاج وجيستن اولدى تنده بر ير سكرمك

انتخاب وانتقاد ديدى كزيدن سچمكه

استخاره بهترین خواستن خیرلو استمك

دفن وزیر خاك کردن کومك اولدی مرده یی

هم انین وزاری اولدی اغلیوبن ایکلمك

استراحت اولدی اسایشله دکلنمك دخی

پس تکلمله سخن کفتن دررسوز سویلمك

داخی تمیز دیدیلر جنبیدن ودپرنمکه

دی وداع ایتمکه بدرود یعنی کیم اسنلمك

پس توقفله تربص هم ترصد انتظار

فارسی اولدی نکه کردن دخی هم کوزلمك

هم تواضع درفروتن داخی الجا قلقدرر

داخی تمهید کستریدن تورکسیدر دوشمك

دی تملق اولدی یالدنمق دخی بیل چاپلوس

هم ترحم یعنی بخشایش ایله اسرکمك

اکتساب

اكتساب اندوختن اولدی قزانمق كار ایله

دیده بیلر بیكاری تعطیل یعنی ایش ایشلمه مك

داخی زن كردن تزوج دیدی اولنمكلكه

قرص بخجل دیدیلر بر برینی چمدكلمك

عیش وزیستن دیدیلر هم داخی دیرلمكلكه

هم توكّل در پناوه رزقی حقدن دیلمك

هم فضاحت اولدی رسوای خلقه طویلقلقه

غبطه رشك ایتمكه درلر یعنی كیم كونولمك

پس تأذّی ایله آزردن دیدی اینجیتمكه

اولدی تعلیك داخی خاییدن سوزی چینمك

اولدی ابلاغ و رسانیدن ایرشدرمك ولی

آرزو كردن غرض برنسنه‌یی ایتمك دلك

سرزنش توبیخدر باشینه قاقمق كیمسه نك

عقر اولدی پی بریدن یعنی کیم سکرلمك

دی تلوث داخی لوده شدن بولشمغه

احتیال و مکر کردن یعنی بیل ال ایلمك

هم نعاس اولدی غنودن دی دخی مز غنمه

دیدیلر ثوبا یه اسا همدخی بیل اسیمك

پس تضرّع اولدی لابیدن حقّه یلوارمق

داخی توحید و بکانه اول خدایی برلمك

یا نمه کل کلرسیك سوزی یوقسه یوق سکا

سوی ما ای کرشناسی کوی ورنه نیست ترا

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

ایت عندی ان فهمت القول الّا لیس لك

البحر الثّالث فی اسماء الله تعالی

مفاعیلن مفاعیلن فعولن برالقه الدن اوقی بونی هر کون

خدا

خدا الله در تکری و یزدان   دخی ایزد چلب ذات ای بلیجی

دخی اسم صفاتی چوق در انك   بو بنده ذکر ایده بیلدجکه کوجی

دی انشا افرین اولدی یراتیق   که خالق افرید دریا ریدیجی

توانا قادر و کوچلو یه درلر   محیط و کرد کارهم قیلیجی

حلیم و بردبار بیل کیم یواشدر   دخی دانا علیم اولدی بلیجی

عظیم و بزرکه اولو دیدیلر   دی رب پروردکاره بسلیجی

رحیم و داخی رحمان ایکی اسمی   دی بخشاینده هم رحمت ایدیجی

دخی رزاق و معطی در دهنده   که معنا سید رر رزقلو و یریجی

خداوند اولدی مالك ملکك ایسی   سمیع اولدی و شنوا ایشیدیجی

عفو امرزکار هم داخی غفار   کنا هکار قوللرین بالیغیبجی

دی خواهنده مرید ایستیجی   بصیر اولدی و بینا هم کوریجی

شفقدر روشنا کون طوغدوغی یر   کشاینده در فتاح اچیجی

دیدیلر بکجی حارس پاسبانه   نکهبان اولدی حافظ صقلیجی

عجول اولدی اوینجی هم شتابان — صبوره دی شکیبا قتلاونجی

رسوله دی فرستاده واریتجی — نبی پیغمبر خبر ویریجی

درود و هم سلام اولسون اسنلك — مطهر روحنه هم اندراجی

ابوبکر و عمر عثمان علی هم — بولر در دین اسلامك سراجی

انا الموجود فاطلبنی تجدنی — من آن هستم بخواه تا من بیابی

مفاعیلن مفاعیلن فعولن — بن اول وارم بنی استه بولاسن

البحر الرابع فی اسم الفاعل وهو بحر رجز المرقل

مستفعلاتن مستفعلاتن مستفعلاتن مستفعلاتن

عرضیکی صاقله کر عاقلیسك ویرسه لر کر دنیایی بتون

استاذ معلم در حرفتا هلی تلمیذ و شاکرد در اوکرنیجی

لامع درخشان الدرایجی بواب و دربان اولدی قپوجی

آبق کریزان اولدی قاچیجی دی پیرو هم تابع اویوجی

اینده اولدی آتی کلیجی ذاهب رونده اولدی کیدیجی

کوینده

کوینده قائل درسو یلیجی ساکت خموش درایسم اولیجی

دیدی بشیره مژده دهنده تورکیسی ایتك مشتولیجی

دریوزه عائل اولدی دیلیجی جوینده سائلدر دیلیجی

دیدیده بانه کوزجی رقیّدرهم نکرانه ناظر بقیجی

سمسار میانجی درصاتدیریجی معجب نه خودبین اوزینی کوریجی

سیّاح رونده اولدی کیدیجی سبّاح شناور صوده یوزیجی

غدّار وفاسن عهدینه طورمز غاصب ستمکار کوجله ایلیجی

نائل مرامه دی کامرانه تورکیسی اولدی مراد سوریجی

دیدی مضارع بیل کشتکیره هم داخی درلر اکا کوریشیجی

هم کبّ زننده لفّافه درلر فورته سوزایله ایل قولیجی

ثابت قدم دی هم پایداره تورکیسی اتك ایق طوتیجی

قصّارجی دخی بیل کازرانده تورکیجه درلر بزاغ ایدیجی

دیکل معینه هم دستیاری یعنی دیمکدر یردم ایدیجی

هم دی مهر ول پوینده یعنی یورر کیدر کن اولیه بیلیجی

مربوط وبسته بغلنمشه دی بیر پنجه یکین غالب اولیجی

بتشمش اولسه دی متصلدر خواهنده طالبدر استیوجی

هم دیدی ترسا بنده نذیر ترکیجه اکا دی قورقودیجی

داخی دی ملّاح هم کشتیبانه ترکیجه اکا درلر کیمیجی

ائت واسئل ان کنت تجهل اشما عملت للنّاس تلقی

کرنه میدانی اینجا بیا پرس با کس چه کردی اورا بیابی

مستفعلاتن مستفعلاتن مستفعلاتن مستفعلاتن

کر بیلمز ایسک کل بونی صور کیم نه اشلر ایسک انی بولورسن

البحر الخامس فی اسم المفعول وهو کامل مخفف

مستفعلاتن مستفعلاتن مستفعلاتن مستفعلاتن

بر خوشجه اکله هر بر کلامی شیرین وطتلو در قند نبات

فعل وعمل کار ایش ایشلمکدر معتوه وفرتوت اولدی بنامش

مفتوح كشاده اولدى آچلمش بالغ رسيده يعنى ارشمش

اولدى ستايش مدحيله اوكلك ممدوح ستوده اولدى اوكلمش

صوچلى كنهكار آثم نه مذنب مصلوب وبردار اولدى آصلمش

پوشيده اورتولمشه دى پاشيده منثور اولدى صاچلمش

ممتاز كزيده سچلمشه دى مسرور وخرّم اولدى سوينمش

قورقوجيه دى خائف وترسان مقطوع كسسته يعنى كسلمش

شتّى پريشان طاغلمشه دى مجموع وچيده يعنى درلمش

اوصليه عاقل ديكل خردمند كمراه ضال دركم يولدن آزمش

غضبان قاقيوب خشم ايليندر مشتوم دشنام اولدى سوكلمش

مأيوس ونوميد دى اومّيانه مانده معطّل هم اولدى قالمش

اولدى مظفّر فيروز طالع بر معنىده بختى آچلمش

هم آفريده مخلوقه درلر توركيجه اكا يارادلمش

سقّا صوچكن بيل آب كش دركم غرقاب غريق وصوده بوغلمش

معکوس اولانه دی باز کونه بیل ایشی انک کیم ترسه دونمش

اوتجی یه کحال درلر بزشک و مشقوق و جفته اولدی یارلمش

دیدی عصیونه داخی فشرده بر معنی ده اولدی صقلمش

قاتل کشنده دیه لیجی کشته قتیل اولدی دپه لنمش

سکر دیجید رعادی دونده محروق وسوخته هم اولدی یانمش

منتن نه کنده قوقمیشه درلر مدقوق و کفته اولدی دوکلمش

ان جئت عندی اهلا وسهلا ان ماتجی فانت اعلم

اکر بیایی در نزد من از خوش با صفایی تو به میدانی

مستفعلاتن مستفعلاتن مستفعلاتن مستفعلاتن

کلمک دیلرسک کلکل یانیمه کلمم دیرایسک سن بیلورسن

البحر السادس فی الامر والنهی وبعض الماضی والمضارع بحر رجز السالم

مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

کیمسه یه کلمک ایله هردمده ایلکده بولن

اقرأ بخوان اوقو دیمك بنویس واكتب اولدی یاز

اشله دی افعل كاركن لا تلعب اوینامه میاز

اغسل بشوی اولدی ویوا اسمع وبشنو دراشیت

ارجع دی باز كرد كیرو دون اذهب بروهم اولدی كیت

اركض بتاز یعنی سكرت بگریز واهرب اولدی قاج

اسرع بزود تیز اول دیمك بگشای وافتح اولدی آچ

ادخل در انداى كیر اخرج برون اى چیق دیمك

قل كلم وسویله بگو اسكت مگوی در دیك دیمك

بستان خذ آلغیل انى اعط بده ویر كل بونى

ادر بگرد دوندر شونى ارم بینداز اتانى

اطلب بجوی استه هم امسك بگیر طوت همان

اضرب بزن اور سن انى اقتل بكش اولدور بوان

ارخ رها كن صالیور قورتار اجر كن رها

برخیز وقم قالق طور او رود دیمك تعال كل بیا

بشناس واعلم اكلغل علم بداند بیل همان

هات بده در ویرانی اكسب ببیند وز قزان

ازرع بكار اولدی اك احصد وبدرو داخی بچ

كل بخور اولدی وهم اشرب بنوش هم داخی ایچ

ابصر ببین سن كور دیمك انظر نه بنگر اولدی باق

اطو بپیچ وصار دیمك اشعل بسوز در یعنی یاق

قائل وگفت یعنی دیدی قالوا وگفتند دیدیلر

صار وگشت اولدی دیمك صاروا وگشتند اولدیلر

راح ایله رفته كتدی دی نام ایله خفته یاتدی دی

دید ایله رای كوردی دی آمدله جاء كلدی دی

یأتی بیا یدهم كلور یذهب رود یعنی كیدر

یبدو نماید كورینور یكفی له بس داخی یتر

یقظان

يقظان وبيدار ا و يا نق ينام و ميخفت دا و يور

يار زيليق و ميسز ديعرف و بدانذهم بيلور

يتصر و ياري ميكند يعني كه اول يردم ايدر

دشنام كند يعني يسب هم توركجه يعني سوكر

يشبه بماند بكزر اول يصلح مزيد يار شور

يدري شناسد اكلر اول يعيق اكا هيدا و يا نور

يا ربنا يستر لنا السر الذي عند السد د

يزدان ما اسان بكن ما راكه راز راستان

مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

بيزه كلز قيل تكريا طغريه كزلوبي مسد د

البحر السابع في اسم الزمان والمكان وهو مطوي مجزوء في المنسرح

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاع حفظنه سعي ايكل ايليوب اذعان

دينه يه كيتي ديكل هم دخي جهان شمدي يه اكنون دي داخي دي الآن

بو کونه الیوم دی داخی دی امروز — وقتله هنکام وکاه چاغ دی اوان

خاور کون طوغیسی مشرقدرلر — دی وطنه جایکاه هم دخی زهان

باختر مغربه کون باتیسی دی — برّ وصحرا یازی اووه بیابان

بارحه دون کیجه یه دوش دیدیلر — دوش برندوش اوته کی کیجه همان

یوم ونهار روز کون لیل وکیجه شب — یارینه فردا غدا بیل الی ای جان

اوّل عام بلدره داخی دیکل پار — اولدی متی کی دخی معنسی قچان

اولدی بهار وربیع داخی دیدی یاز — صیفله یایه دیکل داخی تابستان

کوزه درلر خریف داخی پاییز — اولدی شتا داخی قیش وزمستان

ملجأ وجای پناه صیغنه جق یر — حیّز یورد مرکز جایه دی مکان

مرج دی چایرلیغه داخی چمن زار — باغله باغچه یه دی هم دخی بستان

مهرب وجای کریز دی قچاجق یر — قیشله یه مشتی دیکل جای زمستان

قبل ایله قدّام وپیش اوکه دیدیلر — خلف وپس ارده دیکل ایلیوب اذعان

فوقه دی بالا زبر داخی یوقارو — تحت ایله زیر اشغی ام دوار زمان

مقبره

مقبره کورخانه دردخمه دررسین کیره جکز اول یره حق ایده اسان

عیده دخی جشن دی هم دخی برام مفت ایله هم رایکان ایلق ومجان

چوره پیرامن وداخی دی اطراف دی لغزه بیلجه هم دخی چیستان

راز نوازنادان یاس وپنهان عن جهلا احترز سرّك الآن

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاع کیزلو کی صقله صقن احمق اولاندن

البحر الثامن في بيان اعضاء الانسان وهو طي من وخبن وجز

مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

بیل عرب وفرس دیلن بعده نازایله صالن

رأس سره دی کله باش مخ وجام اویانه در

کاکله پرچم اولدی ادهم عربی ذوابه در

مغز ودماغ بینی در عقل ایله هوش اولدی اوص

النه پیشانی دیدی برادی داخی جبهه در

حاجب وابرو قاشه دی عین ایله چشم اولدی کوز

مردم چشمه دیبك عربیده قرّه در

رمز و لحاظ ابرو چشم قاش و کوز ایله سویلمك

باقمغه دیرکه نظر کوزیشی اشك دمعه در

جفن ایله کوز قپاغی کرپك و مژه اولدی جفون

رؤیت و کورمك دیدن کحل ایله سرمه سرمه در

خدّ عذار رخ یکاق صدغ رفت اولدی طولك

خال ایله شامه اولدی بك قبله اوپوشله بوسه در

خوی و عرق دیکل دره عرق ایله رك اولدی طمر

اذن ایله کوش اولدی قولق روی ایله یوز وجه در

انفله بینی برین خلم و مخاط اولدی سمك

قوقلق اولدی بویده هم عربیده شمّه در

بیغه دیشارب هم فارسیده اولدی بروت

طوداغه لب دیدی ولی براسمی دخی شفه در

فم

فم و دهان اولدی اغز دم نفس و دخی صولق

نفخ و دمیدن اولدی هم تورکسی ده اوفورمه در

ریق ولعاب اب دهن یعنی دیمك اغز بیشی

دیدی بنا قه تفو معنسی بیل توکورمه در

ضرس دی دندان دیشه داخی زبان لسان دل

اولدی حنك طماغ کام کلو بوغز حلقومه در

جید ایله کردن بویون خیره قفا دی اکسیه

حبل ورید ایکی طمر بری انك بویونده در

داخی زنخدان زقن اولدی اکك لیك ولی

غبغبك اسمی در صقق فارسیجه دی کنجه در

دی صقله لحیه وریش کرقبا ایسه بلمریش

کهل دوموی قرغله کوسج اثط کوسه در

دی بدنه جسمله تن هم دخی کوده دیدیلر

قورسغه معده شیردان براسمیده حوصله در

منکب ودوش اولدی اوموز باع وقولاج اولدی باز

ساعده قول وبازو دی بازو عضد قراجه در

ابط وبغل دی قولتوغه مرفق ودیرسکه وارن

رسغ وارش اولدی بیلك شبر وقارشله وثو در

دست ویده ال دیدیلر صاغ اله دی دست یمین

هم دخی اطلاق شمالك چپ ایله صول اله در

اولدی سلام پشت دست تورکیجه دی ال ارقه سی

یك كف قبضه براوج پنجه وكف وایه در

انکشت دیدی اصبعه تورکسی پرمق اولدی هم

دیدی سرانکشت دخی پرمق اوجی انمله در

داخی ظفر ناخنه درطرنغه یعنی ترکیجه

خاتم انکشترهم داخی یوزك تورکیجه در

انکشت

انكشت و ابهام سترك داخی اولو پرمغه دی

نص نكین یوزك قشی یومروغه مشت لكه در

ظهر ایله پشت اوقه در ایكو ضلع و پهلو در

وسط میان اولدی بیل كیف یغرنی شانه در

صدر و سینه در كوكس ثدی و پستان ممه

بطن و شكم اولدی قرك نافه كوبك له سره در

بوش بكر اولدی تهی كاه عربی خاصره دی

قلب و فؤاد و دل یورك بوكرك وكرده كلیه در

كبد جكر اولدی باغر اویكن ششش داخی رئه

طلق و سپرز ایله طحال زهره اود مراره در

جنب ایله كشت اولدی یان شحمه پیه ایچ یغی

اسمی بغرسغك دخی مصرانله هم روده در

حضن اغوش اولدی قوجاق عانه زهار هم قاسق

قاوغه داخی ابدان براسمیدر مشانه در
ساق ایله لنک بالدره کعب طوپوق اولدی پژول
فخذ ایله اویلق اولدی ران زانو دیز ایله رکبه در
رجل ایاغه دیدی پای اوکچه عقیب پاشنه در
اولدی عصب سکرلی پی کام ادمله خطوه در
عظمله استخوان کمک مخ ایله مغز اولدی ایلك
قد ایله بالا دخی بوی اثر پی ایز ایا قله در
یاروحی یاعینی انا قد طال شوقی والمنام
ای جان من تو چشم من که مهر من دیرینه بود

مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

سن سن بنم جانم کوزم چوقدن سورم بن سنی

البحر التاسع فی العبادة والتقوی فی بحر الهزج المسدس

مفاعیلن مفاعیلن فعولن   بونی حفظ ایله انذ نصکره اوکن

عبودیت

عبودیت پرستیدن دی طاپمق
دی غسله شستن وهم داخی یومق

اقار صو ماء جاریدر روان آب
وضو پاکلکدر رهم آبدست المق

دی حوضه برکه یاب مجمع ماء
عذیر واب کبیر هم کول اولمق

مناره مئذنه جای اذان در
اذان در صوت بانك ایله چاغرمق

عبادتخانه جامعدر نمازگاه
صلوة هم نماز در طاپو قلمق

نمازلاغی شلنغ سجاده چوب
دخی هم پاك وطاهر اری اولمق

امام پیشوای ومقتدا در
کروه چوق جماعت برله قلمق

ایدوب آهنك قصد نیت ایله
قیام وایستادن اورو طورمق

تعظم بزرکی توقیر اولولق
قراءت خواندن یعنی اوقومق

خمیدن انحنا درلر رکوعه
دی سجده سرزمین باش یره قومق

قعود اولدی نشستن هم اوتورمق
جلوس اولدی دخی یاتا اوتورمق

دعایه دیدرود هم داخی القیش
ثواب واجر مزد در امك المق

دی مذهب کیشدرهم دین یولیدر
دی نصح و پند اوکوتدر آنی طوتمق

دخی صوم ایله بیل روزه اوروجدر | زکوة و پاك و تطهیر اری اولمق
شهادتدر گواه هم طانقلق | هم ایستادن دخی وقفه یه طورمق
دی زاهد پارسا در ترك دنیا | دخی پرهیز و تقوید رضا قیلمق
دی راه راسته طوغری مستقیم یول | خلاص و رستی هم قورتلمق
هم آموزیدن اوکرنمك تعلم | دراست خواندن اولدی علم اوقومق
شفاعت خواستن دیلك دیلمك | ثنا حمد و سپاس و شاکر اولمق
دی طیّب خوش و یخشی المکدر | دی وقف و حبسه ملکندن چیقرمق
وفا جوده و نیکی ایولکدر | دی فرخنده مبارك قوتلو اولمق
تو دانش را بپرس و از محب شو | احبّ العلم و العرفان والحق
مفاعیلن مفاعیلن فعولن | بیلوبی سو دخی اکا ایرش قالق

البحر العاشر فی بیان الاضداد فی بحر المضارع الاخرب

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن | علمه عمل ایدنلر بولمه ده فوز و نجات
اوّل نخستین اوکدر آخر صوکه دی پایان

عدل

عدل وبرابر وداد هم کوج ستمله عدوان

بای وغنی توانکر فقر وکدا ویخسول

از وقلیل واندک کثرت بول وفراوان

ارکک نر ومله کسر ماده دیشی مؤنث

هشیار صاحی ایق اسرک نه مست وسکران

رفتن ذهاب وکتمک بازوا یاب دونمک

زائد نه بیش ارتق اکسک کم ایله نقصان

شیرین وحلو طتلو مر ایله تلخ اجی

صدق ایله راست کرچک کذب ودروغ ویالان

خامض نه ترش اکشی شوره اجاج وطوزلو

طاتسوز نه بیمزه دی لا طعم داخی یاوان

مطبوخ وپخته بشمیش نی خام وداخی چیکدر

شبعان وسیر طوق دراج وکرسنه جوعان

فربه سمز سمین در لاغر نحیف وارق

سبک خفیف یینی اغر ثقیل وگران

سالم درست وصاغدر مکسور شکسته صنمش

غالی گران بهالو رخیص اوجوز وارزان

خالی تهی وبوشدر مملو وپر طلو در

معمور وشین ابادیقق خراب وویران

جوف اندر اولدی ایچرو بیرون وطشره خارج

البس بوبس دریکی چیلاق برهنه عریان

یوغون ثخین ستبر وانجه دقیق باریک

ربح اولدی سوداصی زیان کزند خسران

مدح وستایش اوکمک دوشنام وشتم سوکمک

قانمش سیراب وریان صوسزنه تشنه عطشان

موجود هست واردر معدوم نیست یوقدر

خلیل

خلیل و سوکلی دوست یاغی عدو و دشمان
ع ت ف ت ع ف

یوقش فراز و طلعه نشیب نزول اینشدر
ت ف ع ف ع ت

دشوار صعب کوجد رهین قولای و آسان
ف ع ت ع ت ف

مخفی نهان کزلو وجدان یافته بولمق
ع ف ت ع ف ت

اشکاره بللو واضح عیان و بصو و پنهان
ف ت ع ع ت ف

طورو ناب صافی تیره کدر بولانق
ت ف ع ف ع ت

خیال سوار اتلو راجل پیاده یایان
ع ف ت ع ف ت

عرس ایله سور دوکن سوك و مصیبت یاس
ع ف ت ف ع ت

مردن ممات اولمك دی زنده دیری حیوان
ف ع ت ف ت ع

عالی بلند یوکسك پست ایله اسفل الچق
ع ف ت ف ع ت

وسعت فراخ کیکش طار ایله تنك ضیقان
ع ف ت ت ف ع

حرّ کرم اسی اولدی دی برد و سرده صووق
ع ف ت ع ف ت

حمّا و تب اسیتمه دترمه رعشه لرزان
ع ف ت ت ع ف

رطب ایله یاش تردر یابس وخشك قورو

بزرك اولو واكر خرد اوفق صغیران

ناعم نه نرم یومشق سرت وخشین درشتدر

عوق و درنك گجكمك سرعت تیز وشتابان

گوینكلو عاشق اولدر چون كرمدار اوله اول

معشوقه كیم سویله دیدیلر اكه جانان

بتون تمام درست نصف اولدی نیم یارم

رطل اولدی من وبطمان سنجه ترازو میزان

یكی جدید نودر كهنه عتیق واسكی

یولداش رفیق وهمراه اصحاب داخی یاران

مشتولغه دی مژده داخی دكل بشارت

اندوه حزن وتاسه شادی سوینج فرحان

اوزون دراز طویلدر كوته قصیر وقصه

همواره

همواره اولدی دویدوز داخی سوی ویکسان

ان تطلب النجات فلا تفه ببهتان

مینخواهی کر رهایی دهن دروغ مستان

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

قورتلمق استرایسك اغزكدا المه یالان

البحر الحادی عشر فی بیان صفة الانسان فی بحر الهزج الاخرب

مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن　　ارباب معارفله هم مجلس اولوب بولن

فرهنك ادب اوددر عارف بیلیجی فرزان

رام اولحقه اوی هردم سنده وارایسه اذعان

همنام سمی اداش اسما دایله نام اولدی

مردم اولیجق ادم اکه دیدیلر انسان

صورت بشره چهره بت بکزه دیدیلر

طوت بیورو غله امری ایدرلر ایسه فرمان

دی جیدہ نیك ایو محبوب سولمش دوست
بربرینی سونلر احباب دخی دوستان
امردکه یاللك یوزلو هم ساده روا اولورسه
کفو ایله اوله مانند هم داخی اوله اقران
نازلنمغ ونازیدن غنج ایله دلال اولدی
کزمکه تماشا دی داخی دیدیلر سیران
دینور حسن الوجه خوبرو وکوزل یوزلو
اوسکور وجمرله طوت اوکنه بخوردان
شاهد کوکل الیجی دلبر اکا درلر کم
خانکده اوله ضیفك هم قونوق ایله مهمان
مهر ایله محبت هم سومکله دیدیلر
هم یالك تطیف اری کویا که اوله اخوان
اسمر سیه چرده قاره یغزه دیرلر   زشت ایله قبیح چرکین باقمه یورینه بران

تازه

تازه وطری کنجلك سرکن لوجه راز اولدی
احفظ له صقد رپاس سوکند ایله اند ایمان

قیمتلو عزیز اولن کیشی یه دی ارجمند
هم داخی سخن اور سوز اهلی فصیح اولان

هم شاب فتی داخیییکله جواندر کیم
اولاد ایله اوغللر ابنا ایله فرزندان

طبع ایله طبیعت هم سرشت تهاد اولدی
بیل داخی مزاج خوی دم خون ایله اولدی قان

دی عسسه شبرو یعنی که کیجه کزن
وقع اولدی دخی دوشمك داخی دیدیلر افتاب

رقد ایله منام اویخو قرسیجه دیدیلر خواب
هم داخی نوید بله مزغنیغه دی نعسان

رؤیا وحلم اولدی خواب دیدن دوش کورمك

همتا وشبه بکزش دی شاشقنه دنك حیران

تیقظان بیدار یدر یعنی که اویانقلق   وعد ایتمکه دیدی عهد همداخی دیدی پیمان

رهن ایله گرو طوتی قابران بطی کاهل

اودکله عزامتدر فرسیجه دیکل تاوان

غیظ اوفکه وخشم اولدی کالیوه وبون احمق

کم خرد اوغوز ایله کیشی دیکل هران

فائت واصیتسی اولماسه کراق اولدر   بیزاری اوصانمقدر داخی دیدیلر زعلان

لا تأکل همّ الرّزق فالله له الاحسان

اندیشه مخور روزی ده آن یزدان

مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن   رزق قیغوسنی یمه تکری ایدیسر احسان

البحر الثّانی عشر فی بیان متاع البیت وهو مطوی ومخبون ورجز

مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

جمله اثاث خانه کی کیسه دن استمه صقن

بیت

بیت وسرای داخی او دار دخی برادیدر

قاپیچه نك ادی ایله بساطك ادی خالی در

او قماشی اثاث بیت اکا خنور دیدیلر

بوریا اولدی داخی سازا کا حصیر دیدیلر

باب درا ولدی هم قپو بئر وچاه اولدی قیو

دلو ودغول اولدی قوغا جرّه ودستیدر سبو

حبل ورسن دیدی ایپه زاویه کوشه در بوجاق

چنکل معلقدر ادی اکا که نسنه اصلاچق

اولدی اوانی باردان توركیجه اولدی قیجاق

هم طاسه پنکان دیدیلر قصعه وکاسه در چناق

صحن وبنکر اولدی قاپلقن ایله طشت اولدی لکن

قدره ودیك چولمك طنجره تنکره قزان

کفکیر وکپچه مغرفه مصفاة پالاشدر سوزك

ملعقه کبجه در قاشق هاون هم هراس دیبك

صینی نه تشت خوذ دینور یعنی باقر صفره دیمك

مجمه یه کوکوم دیدی یعنی وسیوی مس دیمك

ملحفه یه چادر شب در تحریغی چارشفدر انك

یورغان دوشك فرش لحاف هم جامه خواب ادی انك

مقعد چاربالش مندر دوشمه ترکیجه

اولدی مخده بالین یصدق لبد نمد کیجه

مشربه کوزه بردغه خم وکوپ خابیه در

دبه وکون بردغه دی فارسیجه متاره ده

منفخه دم اولدی کورك صقسی خزف اولدی سفال

قفه یه ساوین سبد عدل ایله تنك اولدی چوال

تخیل وبیختی الملك منخل وما شودر الك

داخی نخاله یه سپوس تورکیجه سی یعنی کپك

قلبور غربال دیگل چشم هزار بیلانی

اسیا دسته دخی دی مداره ال دکرمنی

دولاب چرخ چقرغه رشتن وغزل اکرمکه

قطن وپنبه پنبوغه مردن ودوك دیدی ایکه

مکنسه جاروب دیگل تورکسی ده سپورکه در

منصب سپایه صاج ایق تله وکیش توربه در

مالك من متاعك تبقى وانت في التراب

چیزی که مانده باز تو تو که شدی در زیر خاك

مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

اونسنه که کروقاله سن چوروبوب خاك اوله سن

البحر الثالث عشر في المأكولات وهو رجز مطوی

مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

حق سکا ویردی یی یدر یارین ایچون چکمه غمن

لحمه كوشته ديدى ات خبز ايله اتمكه دى نان

شوا كباب سوكلمه دركوداب وقليه بريان

قرص وكليچه درچورك كفكه يه كاك بكسمد

ارده طحين واون ديدى يوفقه تنك رقاق نان

خميره دى طمزلغه داخى ديكل مايه اكا

شوبقه او قلغو در فارسيجه دى واردان

سيخ وشيشه دى بلسنك منبره اكنج صوچق

زاد ايله توشه درازق قاتق ادام خورش نان

كامخ وكامه ترخانه صريم كاجى بولج

شوربه مرق دى چوربايه مائده يه سماط خوان

دى لبنى يه ماستيا توركيجه دى يوغرت اشى

خور طعام دربيجك قونق ايلچى ميزبان

هم لبن اولدى شير سود رائب ماست اولدى يوغرت

دلیده بورغل چریش رز بریج رایکان

طتلو لذیذ خوش مزه لذت جاشنی اولدی داد

طاتمغه ذوق دیدیلر داخی چشیدن دی همان

زبده وبوز قایمغه دی هم شکره سکر و قند

دوستوکه دستبا ویزایدوب ایله هدیت ارمغان

شهد و نوش کومج بالی دی عسل انکبین بال

سمسمه کنجد صوصم شیرج یاغ شرلغان

جبن ایله پنیره پنیر دبس و پکمزه دوشاب

داخی قاقردغه سیلی چزدره دیدیلر همان

مخیضه تهره دریایق روغن و سمن اولدی یاغ

روغنکره دی یاغجی داخی سمان اولدی صتان

هم کره یاغی مسکه درزبده لبا فله اغز

داخی زبد کف کوپوك دوغ مخیض ایران

دیدی مقادمه کراع پاچه اوک ال داخی ایق

نمکورن اولدی قدید باصدرمه دراوبیکمان

سفرویه کندوری دیکل تورکیجه دیدی کندرك

اطعم وکل یدروبی خور دخی دیندی اجان

اکل وخوردن یمك دی ایچمکه شرب واشام

چینمك اولدی خاییدن مضغ دیمکده همچنان

عجه یه خایه دیرذی تورکیجه اولدی قایغنه

ماء قراح صافی اب ایچ طوری طویی هر زمان

دی نواخانه مطبخه اش اوی اولدی ترکیجه

طبخ وپختن دیدیلر بشورمکیله اشجیان

غلی جوشید قینادی مقود اتشدان اوجاق

یاقحطب وهیزم اودون چیقه دوتن دود دخان

اخکر جمر دی کوزه خاکستر رماد وکل

ولیمه درطعام سور دوکون اشی عیش جوعان

اختف عن عین احد لا یلومنك ابدا

پاس کن ازچشم کسی تا که بدت کس نکوید

مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

کورونمه چوق ایل کوزینه غیبتکی ایتمیه لر

البحر الرابع عشر ما یوجد فی السماء وما ینزل منها مرفل فی الرجز

مستفعلاتن مستفعلاتن نقصان اوقیمه حفظ ایله بتون

قرآن خواندن یعنی اوقومق فرسیجه باور تصدیق اینانمق

مزبرنه کلك خامه قلم در خط نوشتن هم یازو یازمق

کاتب دبیر و یازیجی اولدی مکتوب نبی در بیل نامه یازمق

حبر زکاب اولدی مرکب دیوت نه محبر یازو یراجق

قرطاس کاغد یوفقه دریدر نشاف و نمناك یعنی یشارمق

مسقله بونجق هم مهره اولدی قص و بریدن هم اولدی قرقمق

تعویذ هیکل اولدی حمائل   ملجأ پناه یعنی صغنمق

دورایله دونن چرخ فلکدر   حافی برهنه دی یالن ایاق

دیکل سمایه کوك اسماندر   اخبار واکاه تنبیه طیورمق

عرش کرزماندر سقف جنت   دی نردبانه سلّم بصمانق

کرسی نشیمن اسکمله اولدی   لوح و قلم تا عرشه اصلمق

ملك سروش اولدی فرشته   وحی و اشارت رمز اولدی انجق

نجم و ستاره یلدزه درلر   حلّ و کشودن هم اولدی اچمق

غیم و سحاب ابر بولتدر   سحر یلی باد نسیم یومشاق

باران یغمور یعنی مطردر   دی برف قاره هم ثلج یاغمق

طل دیبی دمه یخ بوز جمد در   داخی تجمّد افسرده طوکمق

هم یلدرمدر صاعقه بجنو   برق و درخش شمشك شاقیمق

دی رعد و تندر کوك کورلکه   یعنی صیاح و نعره چاغرمق

بر دو تکرك یخچه طلودر   اولدی شریك و انباز اورتق

دی کرد باده قاصرعه اعصار — کرد وغبار اولدی توز قوپارمق
دیدی ندایه شبنم چه ژاله — قدّاحه آتشزن اولدی چاقمق
پژم ضبابه دیدی طومانه — پوشیده شبهه اورتولو قالمق
هم شمس وخورشید مهر وکونشدر — ماه وقمر ایدر بدر اولمق
دیدی هلاله مه نو یکی آی — مشتری پروین اولکر محقّق
دی نوم اویومق خسبیدن اولدی — فائق نه بیدار اولدی اویانمق
انصروا انظر للبرّ واشفق — مهر ابیا ورکن مهر وبنکر
مستفعلاتن مستفعلاتن — اولویه یاردیم ایت وقایرق

البحر الخامس عشر فی بیان الصّناعة والاتها مکفوف محذوف من الهزج

مفاعیلن فعولن مفاعیلن فعولن

صناعت برسبب در ویرن حق ازوچوغن
دیکل حرفت وصنعت دخی پیشه هنردر
هم آموزیده تعلیم دی اوکرنمك اشردر

دیدیلر سوق و بازار ادینه داخی چارشو
دی کارگاه حانوت و دکّان قارشو قارشو
دی دبّاغه پژنکر دخی ترکیجه طباق
هم اسکافه کفشگر دیکیجی یعنی بشماق
دری دی جلد پوسته دی نعله چرم کوندر
ادیمه دیدی تماج برادی سختیاندر
قباس اولچویه داخی هم اندازه دیدیلر
درفش و مخرز اسمی دلن بیز دیدیلر
مسن اولدی بلاوکی که فرسیجه فساندر
سریله چریشك بیل ادی عیصلاندر
دیدیلر هم ایج ادیك ادینه مست و خفّك
دخی شقره و یجقی درادی دستارنجك
یموق اتیجی حلّاج دخی پنبه زن اولدی

ایلمیشه

اتلمیشه دی منفوش دخی فاخیده اولدی

دیدی هم پای باف دخی چلها یه حائك

عربجه میشعه دروما کو دخی میکیك

دی بیزخام کرباس ارسیثه تارسدی دی

مدید اهنجه چنبر بود اریغ لحمه یه دی

دمورجی یه دی حدّاد دخی اهنکر اولدی

کوروکینه دخی دم براسمی هم کور اولدی

حدید اهن دمور دردی غلّات اور سندان

دخی مبرد دیدیلر اکه یه داخی سوهان

دی مسعن چوبسا یه دخی توزکیجه دوربی

کومور فحم اوله انکشت بودر قولای وصربی

دخی کلّوب انبر دیدیلر هم قصاجه

دیدی مطراق خایسك دیدیلر هم چکیجه

دیدیلر میخ مسمار که ترکی اکسریدر

دخی قاروعه بالته تبر دیرلر ادیدر

دخی قاسه دی ترشب که تورکی قازمه ادی

دیغنده داخی دهره انکره نهره ادی

وصبّاغ رنکرز در دخی درلو بویاجی

قره بویه دیدیلر لغتده زالب زاجی

دی ازرق کوك کبوده یشل سبز اخضر اولدی

صری و درز زرد اصفر قزل سرخ ایله احمر

درودکر اولدی دولکر عربجه اوله نجّار

انك بجقسی ارّه که درلر اکه منشار

کسیر در تیشه قدّوم هم الواح دف تخته

دعم هیز ستوندر زغل دوزمه وساخته

دیکل مدّاده مرتك براسمی پردو اولدی

دخی برماهه مثقب دخی هم بورغو اولدی

مدقه طوقمقه دی براسمید دکزینه

خشب چوبدر قورواغ کلام کوی سوزبلانه

دیدی خیاطه درزی دخی ترکیجه ترزی

دخی تفصیل بچمك دخی فرسیجه درزی

دخی انکشتوانه دی کشتیبان یوکسیك

هم ابره سوزن اکنه دی خیطه رشته ایپلیك

کره درداخی عقده دوکم دی تورکسینه

سم وسوفا زدرلر هم ایکنه یوردوسنه

تله مکوا اویتدر کروهه کبه یوماق

مقصد کاز وصندی انکله اولدی قرقیق

مطافه موی تاب دخی مزمان دیدیلر

دی شعره موی هم قیل پشم صوف یوك دیدیلر

دیکل حلقه بوبو تواشنده دیدیلر
دخی حلق ستردن قزیماغه دیدیلر
ستره یه دیدی موسی هم استوره دکلسن
قان الیجی یه فصّاد دخی فرسیجه دکزن
قیوجی یه دی صوّاغ دخی اکا زرکر
پوته بوتقه تبنك ذهب التونه دی زر
دی فضّه سیم وکومش نحاس مس بقردر
پولاده دیکه فولاد برا سمیده چلکدر
قراضه یعنی ریزه اواغی کومش التون
قلای قلعی یه ارزیز رصاص سرب قورشون
دی صفره روی توجه کداز ذوب اریتمك
چیوه سیماب زیبق کرکدر ضبط ایتمك
فلا تأکل حراما فتندم فی القیامة

مخور

مخور هر کز شغوری بودا خر ندامت

مفاعیلن فعولن مفاعیلن فعولن

صقن یمه حرامی عذابینی چکرسن

البحر السادس عشر ما یتعلق للسلطان وهو هزج مثمن

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

نه یرده علم او قورلرسه ایدوب سعی اوراده بولن

خداوند و خدیو پادشاه هم دخی سلطان

انکدر حکم و بیورق یعنی اولدی صاحب فرمان

سریر تخت اورنکه او تور مقدر نشین اجلاس

ندیمان مصاحبلر او کورلرهم سخن کویان

اودرهم صاحب ملك خداوندا سیدر ملکك

اولوردا ورایدحکمی بیورمق برله یا برهان

وکیل مطلقیدر یعنی دستور اول وزیر اعظم

دخی کاشانه حجره قیش اوی اولدی ای عالیشان
برات امر فرمانی یازیلور هر خصوصیچون
چکوب توقیع و یرلیغ ایله طغرا اوسته اولان
بکلی شرع قانون آیین اوزره هم دخی توره
اکر جاه اکر منصب معیّن خدمت سلطان
لوا رایت علم سنجق و اقلیم کیشور اولکه
عساکر جند لشکر هم چریلر خدمته جویان
کیمیسی رأس جیش اولمش سپهدار چری باشی
کیمی سرهنك عامل یا یاباشی هم جاویش زوریان
مدینه بلده هم شهر و قصبه قریه ده کویلر
اوله آسوده راحت دیکلنه از کردش دوران
یاپوب برج بدن بارو دخی سور کنکره لرله
قوریجی داخی مستحفظ دخی هم نیجه دزداران

دیکل

دیکل جاسوس کارآگاه که تورکیجه جاشت درلر
بولنسه اولدورب قتل ایله مردن ایت بلا امان
دخی هم صرح کوشك کاه دخی صحن میان اورته
دخی سقف طام بام و محبس سجن هم زندان
خزینه کنز کنجینه دخی دی کزلو صقلو مال
علوفه هم وظیفه ایلق و شهریه هرماهان
چرم درچادر و خیمه شریط اولدی نوار اورکن
طناب دی چادرا ایپینه ریسمانله هم اورغان
دی ظلّه سایه و کولکه دی میخ و چوب و تد قاتق
دخی تظلیل کولکه لك دیدی فرسیجه سایه بان
دیدی اکنده اصطبله که تورکی دیدیلر آخور
جنیب ایله نزیجه یدك بن اکا ال میدان
دیکل خدّام پرستاره دخی برده وهم چاکر

قراوش جمله سی مطبخده قوللقچی هم اشچیان

طریقیله صراط هم سبیله دیدی راه و یول

اولو یول درب سلطانی دیشاه راه اکاهر آن

دخی همراه یولداش رفیق ایله عزم ایت

اولنجه قافله هم عیر قولان داخی کاربان

دی رقعه پارهٔ کاغدیا زاکه عرضحال ایله

شکایت هم کله شکوی ایدوب احوالکی تبیان

خدایا از عذاب دوزخ و دخمه بکن ازاد

جهنمله عذاب قبری کوسترمه ایا حنّان

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

فخلصنا الهی من عذاب القبر والنیران

البحر السابع عشر فی الحرب والقتال وهو ایضا هزج مثمن

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

غزایه

غزایه قادر ایسك وار غزات ایله بله بولن
چیقوب میدانه صالنوب طربیله ایدوب جولان
چکوب شمشیر وقلیچ سیف کسیجی قاطع بران
غلاف قدن نیام مندن قیننین چیقروب اولحین
حدید تیز اوله غایتده هم داخی اوله کسکین
مجلا و مصیقل ژنك پاسندن اجق اوله
یمین ایله شماله راست چپله صاغ وهم صوله
الله ترس وهم جنه سپر طوته دخی قلقان
هجوم حمله تك برله عدویه کتمکه اولان
شجیع وهم دلاورلر دلیر ایله بهادرلر
شخیص کوده لولر یعنی شونلر کیم تن اورلر
کینه لر جنك حرب ایله صواشه ایده لر پیکار
قتال او غزایش ایدوب بربرلریله ایده کارزار

تاتارلر کبی جمله سی چویك چالاك اوله شطّار

ایده جای نبردی معرکه دوکش یرینی طار

کیوب درع وزره جوشن دمیر کوملك قوم مردان

النده رمح ایله نیزه طوتوب مزراق درمیدان

کمان وقوس یایندن اتوب نشّاب تیر اوق

قویوب بوینینه خصمك بند اهن غلّه دمیر طوق

سلاح جنك ساز ایله مکمّل هر براغ اوله

نصیب وبهره سیله اولیوسن هرکس کلوب اله

کرفتار ایلیوب انلر اسیری قیله لر طوتساق

ایدوب مالینی تاراج نهب غارت یعنی قاپشماق

قیلوب مملوك بنده کوله عبد قول دخی چاکر

خلائق جاریه دخی کنیزك هم پری پیکر

خدا نصرت ایله یاری ویاردم ایلیه هربار

آجه فتح ایلیه مولی کشاده قیله اول ستّار

فوجهی اصفر اللّون لسانی ذاکرا جاری

رخ من زرد فامست زبان من روان کویا

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

دیلم یوکروك دیبجید رو بکزی یوزومك صیاری

البحر الثامن عشر فی الاقرباء وما یناسبهم فی المنسرح ضمّ الیه کشف وطی

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

اکلیه کور پندمی شاشمه صقین غافل

اب پدر اولدی بابا امّه دی مادر انا

ابن پور اولدی اوغول جدّه دده دی نیا

اخه برادر دیکل دادر هم قردیشه

اخت همشیره دی خواهر قز قردشه

اخوة قرنداشلر هم دخی دی دادران

هم اخوات دی دخی همشیره وخواهران

نسل وزه زاد در یعنی اوغل قز دیمك

توأم همزاد ایسه معنسی ایکیز دیمك

هم پسر اوغلان غلام دختر بنته دی قز

بکر و دوشیزه در اولسه ایرشمش اوقز

مرأة وزن عورته مرد کشی در رجل

ثیّبه یه هم دخی بیوه دی ترکیجه طول

نسوه دی عورتلرك جمعنه هم دی زنان

قوم وقبیله یه صوی هم دخی دی دودمان

دختر زن دی اوکی قیزه ربیبه دخی

اعزبه بی زن دیکل ترکیده ارکن دخی

طفل وصبی کودك کوجیجك اوغلانسه

دی نبیره حافد اوغلو کیك اوغلو ایسه

دی کفل هم نوازم رحمة او خشمق

دیدی هرم شیبه پیر یعنی فتی قوجامق

زوج وبعل خلیل شوهر ایر درینه

دیدی خلیله زن منکوحه عورتنه

اولدی مسن سال خورهم فتی یاشلو ایسه

پیره زنه دی عجوز قاتی قرمیش ایسه

حمو حماة دیدیلر خسر وخسوینه

قین اتا قین انا دراکله بونی بیل ینه

قردشینه باباکك دیدی عربجه عمو

عمته در باباکك همشیره سی افهموا

خال ودایی دیکل دادرما درایسه

دیزه دی خالته خواهرما درایسه

اقربا خویشاندر یعنی خصملر قو

هم نسب صوی نژاد معنسنی کله بو

با نو عروس گلین گویا کوداماد صهر

داخی ستیرون عقیم دیدیلر آکا قیصر

حامله ابستن عورته یوکلو دیکل

طوغمغه زادن دیمش داخی توالد دیکل

قابله یه ییشیار داخی ابه دیدیلر

طوغمیشه دیدی ولید زاده دخی دیدیلر

تربیه در پرورش یعنی انی بسلمك

مصّ مزیدن در هم اوشق امّك ممك

مهد بشیکله همان قوّی انی کهواره یه

ویرانی امزکجی یه مرضعه مزدوره یه

لوخیسا نفسایه دی فارسیده زائده

آکا عقیقه دخی فدیه و قربان ایده

قال

قال لنا شیخنا حدّ حبال الهوس
کفت بما پیر ما بر رسن ارزو
مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن
بیز اولورز هوا ایپلرینی دیدی کس

البحر التاسع عشر فی حلی النّسآء من رمل

فاعلاتن فاعلاتن فاعلات — بو کتابی اوقیان بولور حیات
بیل حلی زینت آرایشدر زیرلک — هم حریر کز دیدی داخی ایپک
برقعه روپوش دی داخی طواق — منطقه اولدی کمر داخی قوشاق
کوپه یه قرطه دیدیلر کوشوار — اوتوریه ازار درلر داخی جار
دست ابرنجن بلازکدر سوار — پوشیدن یاشمغه دی داخی خمار
منکله پا فرنجن دی خلخال — مقرمه هم یاغلغه دی دستمال
دی ثیابه جامه داخی کیه‌سی — مقنعه پوشی دخی باش اورتوسی
بیل منقّشدر نقشلو پرنیان — مکحله یه دیدیلر هم سرمه‌دان

دیدیلر قبقاب نعلینه نالین
حمره یه کلکون دیدی داخی فکر
داخی دی حنا رفاف هم قینه
حقه یه درج دیدیلر داخی قوتو
زینت وپرایه دی دوزنمکه
حرزه یه موبش وبونجق دیدیلر
مشطه شانه دیدیلر داخی طراق
دی عروس آرای هم مشاطه یه
دیدیلر حور آزن چشم شیاه
هم دیدی شول خاتونه مخدره
بیل قبا جامه یه قفتان دیدیلر
هم قمیص پیرهن دی کوملکه
دی سراویل ایچ طونه هم شلوار

ستی یه بانو دیدیلر هم قادن
رونقه یالاق دیدیلر داخی فر
اولدی هم مرآت کوزکنکی اینه
اینجی مروارید در داخی لولو
مسك مشکه هم زبا دسورنمکه
بیل حضاب وسمه راستق دیدیلر
کار نما مه رسم درهم اورتاك
توریکجه یعنی کلین دوزوجیه
کوزی قاره عورته هم یوزی ماه
پرده نشین اوله طشره چیقمیه
رهه یاقه هم کریبان دیدیلر
ذیل دامن دیدیلر هم اتکه
تکه واوچقوره بند شلوار

یا اخی اکتب ولا تلعب الان
دادرا اکنون بنویس ومباز
فاعلاتن فاعلاتن فاعلات
ای قرنداش اوینا مغل طور یاز

البحر العشرون فی العمارة وغیرها وهو الرجز السالم

مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

بو دنیه نك ویرانه سن کیم دیر که معمور ایدرین
بنیاد اساس اولدی تمل کاوید حافر قازیجی
ارغاده دی هم کارساز داخی و بنّا یاپوجی
قاتی طاشه درلر صلب هم فارسی دی سنك خار
حائط جدار طاشدن یاپوبیل فرسیجه درلر دیوار
سنك سفید مرمر رخام مدر کلوخ داخی کسك
خشت لبن کرپجدر پادود رفش اوله کورك
دی نهره روده داخی چای جوی نهر ارماغه دی
داخی دکرمن اسیا هم عربی طاحونه دی

کلس و جص اولدی کرج هم داخی طین و گل چامور

شخنه در اژند هلك حفره مغاك اولدی چوقور

صو گچدینه دی مخاض یعنی گذرگاه آب در

ای اغلینه هاله هم دائرهٔ مهتاب در

هم عین چشمه در بکار یعنی صو چیقن یره در

اندیشه دوشنمکدر رهم عربی درلر فکر

گرمابه حمام ایلیجه فهم و گلخن اولدی تون

نائره اتنوبدر لوله دی ابدان قورنه خزون

دلاکه مالشکر و کیسه سوریجی تورکیجه

بالوعه کاریز ارغه دی بالا معلا دریوجه

میزاب اولوق ناودان صو ایدر هم داخی ما

طپراغه دی خاك تراب نار آتش اود باد یل هوا

ان تبن بینا هاهنا لا ینفعك فی الاخرة

كرخانه

کرخانه تعمیر میکنی سودی ندارد هیچ ترا

مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

دنیاده سن یا پمه پیوا صّیسی بیلا ولمزسکا

البحر الحادی والعشرون فی الحرث والآتها ضم الیه کشف وطی

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

هر کیم اوقیوب یازه فهم ایدر ایشك صوکن

ثوره دی کا واو کوز صمه سولی درصبان

سکّه دی اهن دمیر تبنه دی کاه صمان

یوغ بیوندرق سر سمه سمیق وزوله

اوکندره دی مستاس هم غا وشنك سویله

اولدی جریب وکری تارلا یرنده دونم

فلجن نطس شیا ریذره بوردی تخم

بزرکره اکنجی حارث هم دیدیلر

مزرعه کشت زاره اکنلك دیدیلر
زرع وکشت اکندر حرث وکاشتن اکمك

نبت اولدی رویدن هم تورکیجه یعنی بتمك
سفاد داسه قلجق منجل وداس اوراقدر

درویدن اولدی بچمك ایله حصاد صاقدر
لقط ایله خوشه چیدن اولدی بشاق دیشورمك

دروسه دی کوبیدن کم ایله یعنی دوکمك
عشب کیاه تردر تورکیسنه دی یاش اوت

دیدی کیاه خشکه حشبش ایله قورو اوت
محصد اکر سپاری مذره نه هیدیادر

جودر شعیر اربه بلمك بونی صفا در
کسموکه قصرین کفه بید دطناس خرمن

غل تخل موئنه دوخن طرو وارزن

صبره وچاشت مجدر پیمانه صاع اولجك
منجو عدس مرجمك خمّص نخود مشترك
اوتمه فریك پیشخورد بغدای حنطه کندم
ماش دخی مردمك دردرسج برادی دیدم
جئت بنا مرحبا صرنا بكم فی السرور
بنزد ما آمدی زدیدنت شدم شاد
مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن
کلدك بنم یانمه حرّم وشاد ایلدك

البحر الثانی والعشرون فی الاثمار والاشجار فی الرجز السالم المثمن

مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن
بیل معرفتدر میوه سی یودینه نك وار ویوغن
کمثری امرود مرود مائی صولودر ابدار
اجاص الودر اریك رمّان نار اولدی انار

تفاح الما اولدی سیب ایوا سفرجل اولدی به

قراسیا درهم کراس فرسیجه اسمی کلنار

درّاقنه دی شفته نك ترکیجه دیدی شفتلو

میوه یمشدر فاکهه براسمی داخی اولدی بار

مشمش نه قیسی زردالو فاکهه دربر نوعدر

مردنه اولدی حبّ الاس ترکیجه مرسین اشکار

دی هندوانه قارپوز هم عربجه درحس

بطیخه قاوون خربزه بادرنك قثا درخیار

طرفه دخی نوباوه درهم داخی طرفینه دیکل

هم باغه درلر کرم رز جمعی کروم در ایتمه زار

اولدی عنب انکور اوزوم عنقود وخوشه صلقمی

غوره وصرمدر قوروق صبر ایله حلوا اولور ایار

نارنج ونارنك در طورنج قوروا اوزم موز زبیب

جوز ایله کوز هم اولدی قوز بادم سام بوز اسمی وار

انجیر تین خورما و تمر شاه بللوط اولدی کستنه

هم فندق ایله بندق فستقله بسته هب بولار

عنّاب جیلانی دخی فرصاد توت یدی لغت

فرس عربده مشترک عد ایله صایوب قیل شمار

اولدی درخت هم شجر یعنی اوله کوکلی اغاج

غصن ایله شاخه دی بداق فرع نهال دال صغار

شتل فدان داخی نهال اجستن دیکمکه غرس

عرق ایله بیخه دیدی کوک برکه ورق یپراق یزار

دی سروی عرعر اندزه چام صنوبر اولدی کیز

ایکدهِ و کنجه زیزفون کم هر زمان ویرمیه یار

شمشاد چمشیر اولدی بقس صفصاف بید اولدی سکوت

جفن تکدر داخی تاک دلب ارس اولدی چنار

قباغاجه دوحه دی بالادرخت اولسه اکر
پالیزدرسیتان وباغ حدیقه کیم اوله دیوار
زهرشکوفه درچیچك ریحان سپرغم فسلکن
سمسق سمند ریاسمن روضه چیچکلی باغچه لار
اکمامه دیدی غنجهایعنی که کول طومر وقلری
وردکل اولدی مشترك شوکه دیکن هم اولدی خار
کن صادقا مادمت حیا ان فی الصدق النجات
شوراست کودرعمرتوچون رستنی درراستیست
مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن
قورتلمه طغریلقده اول عمرکرم طوغری سوزلویار

البحر الثالث والعشرون فی اجزاء العطار والحفروات فی الرمل

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات
طوت ضمیرکره محبت قاموخلقه باثبات

فلفله

فلفله كوبر ديد يلرهم دخى ديكل بيسر

داخى شونيز دربوغنج چورك اوتيدر معتبر

دارچينه فزفه درلرهم قرنفل درميحك

توركيسى ايله عربجه مشتركدر ايتمه شك

حرمل اوزرلك سپند دربونى بيلسن اى كداى

داخى خردلهم سبرم توركيجه قچى اى نيك راى

دى سپندان سرخ هم تره دخى حب الرشاد

هم لبان اولدى ويزه توركيجه كونلك دى اد

داخى هم قنا وشفدر كاسنى هم قاصنى در

زعفرانه داخى كرسم صارواوت براسميدر

زنجفرهم اولدى شنكرف كلانى قرمزى ياز

زيرقون اولدى سيرخ هم سولكندر ال ياز

زفت وقيره تكت دى قاره صقز در توركسى

عفص مازو شمع موم هم مشترك بو ایکیسی

دیدی بقاله تره فروش دخی هم سبزه جی

برهمند ربقلة الحمقا سمزاوت ای حجی

قرع یقطین درکدو قبق خسی کاهو مرول

مشترکدر فجل و تورب هم بقله ایله داخی قول

ثوم سیر اولدی صرمصاق هم پیاز بصل صوغان

داخی بادنجان باتنکان تورکیجه هم بادلجان

هم جزر اولدی کرزها وج ولقت شلغم حلم

شمره هم طورق اوتی رازیانه ای ددم

دی قصب مص نی شکر تورکی قمش درلر اکا

لهذیه دی کرنب فرسی کلم در اکا

خالف الشیطان والنفس النساء واحترز

رام مشو باد یو وزن نفس راکن باحذر

فاعلاتن

فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

تابع اولمه ابلیسه عورتله نفسندن ایت حذر

البحر الرابع والعشرون فی الضمائر والحروف فی الرمل مخبون

فعلاتن فعلاتن فعلات

اویونه ایتمه هوس ایله ایشی ترک ایدوب ات

انا من بن قوسن انت متی کی اذا قچان

هذا اپی بو ذاك او ان هؤلاء بونلر اینان

منك ازتویه دی سندن از و منه اندن

بلی اری واوت منّا واز ما بزدن

لی مرا اولدی بکا هم شما انتم دخی سز

دخی هذا اینك اشته ما انا نحن بیه بز

قط ولن هرکز هیچ یه راحه کبس کیمسه

کیف انّی نته چون کرنه والّا یوقسه

مکر والا و انجق دیکر واخر و غیر

لای شئ و چرا نیچون کم چند دی نقدر

لیت کاش کشکی و کلا صقین اولدی زنهار

دخی لابد دیدی هر اینه البته ای یار

ای شئ دی چه چیز داخی نه نسنه اولدی

هم اولئك اینان دخی همانلر اولدی

معك با تو سنکله لك ترا دیدی سکا

معه با او انکله له اورا دی اکا

اینچنین بونجلین مثل هذا یه دیدیلر

هنا اینجا یه دی بوینده دخی وار ایسه اکر

دخی خه خه دی زهی زهی یه به یه په امّا

دی کدام ای قنقی این قنده یه کجا

لعمر اینچون لانه یوق عن من از دن ب ایله

فی

فی دروده و علی براوزن داخی مع با ایله

الی تا دك فی پس اویله واولسه دیدیلر

قبل پیش اوك دخی هم بعد پسه صوك دیدیلر

انت فی النوم فلا تستمع منی الکلمات

نشنوی ازمن سخنها تومکر اندرخواب

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات

سوزلری بندن ایشتمزسین اویورسین ای شاب

البحر الخامس والعشرون فی اسماء الطیور فی الکامل المقطف

متفاعلن فعولن متفاعلن فعولن

ایدوب آفرین اکا سن دی اوکونور ایسك اوکن

قوقوشلرك اولوسی دیدیلر سیمرغ عنقا

دخی بلبل هزار دیدی عندلیب کویا

دوه قوشینه شترمرغ عربیجه دی نعامه

دی کبوتره کوکرجین دخی تازیجه حمام

دی عقابه اله طوشنجله رخمه دال قرطال

دخی کوف وهامه اوکی دی جناحه هم قنت بال

دخی لکلکه دی لقلق دخی بومه دیدی بیقوش

بو ایکیسی مشترکدر عربیسی فرسله اوش

دیدی کرکی یه کلنک دخی تورکیسنه طورنا

دخی قمری کوك کوکرجینی ادی ورشانله ورتا

حدء زغن چیلاق دخی صقر باز طوغان

دی خروسه دیك بربوس تاوغه دجاج ماکیان

عقعق کلاژه درلر شو قوشه که صقیصغاندر

یوایه دی عش لانه دیکر ادی اشیاندر

دی صغرجق قوشنه سار عربیده دیدی زرزور

دخی کنجشك ایله سرچه عربیسی اولدی عصفور

اری یه نحل و زنبور کواره وکند و قوان

دخی شب پره یه خفاش دیدیلر یاراسه الان

دخی طیر و مرغ قوشدر طیران پریدن اوچمق

دیدی بچه سینه مخلب داخی چنك داخی چنق

چجل اولدی کبك کلك بشه باشق ایمجادر

دخی نسر لك ادی کرکس برادی ده اق بابادر

اوکیکه فاخته دی عربیده فرسی دیلده

دخی کی چفو وسلوی دیدی بلوه ترکی دیلده

دی پرستو داخی خطاف او قوشه که قرلنغجدر

بچه فرخ یاوری فروج جوزیه دیدی پلیجدر

دی غرابه زاغ قرغه الا قرغه یه دیدی قاق

دی طوزاغه دام مصیدخ وتله یه دیدی فاق

دی شکاره اوصیده دخی نخجیر اوجی صیاد

دی بعوضه بشه او بز زبابه سکك مکس اد

دخی اورد که دی مرغاب دخی وزّ بطّ هم قاز

دی یرطه تخم مرغ عربید بیضه دی یاز

هو منعم و مغنی انا جایع و محتاج

او دهند و توانکر و من کرسته درویش

متفاعلن فعولن متفاعلن فعولن

ویریجی و بایدر را ول بن او یخسولم دخی اج

البحر السادس والعشرون في الحيوانات من البهائم وما يلزمها بحر السريع

مفتعلن مفتعلن فاعلن — بو لغتك اکلیه کور قاموسن

خیل وحصان سبه هم داخجات — اسب سفیدا بیض هم قرات

دی فرس قسرغه هم مادیان — کمین کمیت طورواته دی همان

مهره یه کرّه دخی طای دیدیلر — اشقب خنك هم بوز اته دیدیلر

ماخچی یالان اتی برزون اولور — قوله اته دیدی سمند زردبود

دیدی حرون سرکشته داخی جموش / اشکه خر داخی حمار و جحش

دشنه صهیل کشنیه‌سی دراتك / اکرماسی بانك نهق اشك

داخی ستور اولدی دواب طوار / باشنه افسار لجام هم یولار

سرج ایله زین اکری ایله بند / مرشخه هم داخی تکلتی نمد

دیدی لکام ایله لجامه عنان / تورکیجه دیزکین دیدی داخی اویان

داخی خرام ایله قولانه دی تنك / داخی دی طبقیره زیر تنك تنك

ترکی و فتراکه دی داخی رباط / رهوج رهوار اوله هم چیقون اط

تورکی اوزنکی دی رکاب مشترك / مشی بطی نرم رو دیدی دوالك

پاردم تفره دی قوسقنه بند / صدریه کوملدورك سینه بند

داخی سمر بردعه درهم پلان / کوسفند ایله غنم قویون عیان

هم شتره دیدی جمل هم دوه / ناقه ابل ماده دیشیسه دوه

دیدی سنام اورکوجه داخی کوهان / سوط دیدی قمچی یه هم تازیان

تور دیدیلر اوکوزه داخی کاو / اینکه دیدی بقر هم ماده کاو

عجله بوزاغی دخی کوساله دی　　سخله جدی اوغلاغه بزغاله دی

صو صغری اولدی جاموس گاومیش　　نعجه دیشی قویونه داخی میش

تیس نهاز ابکه و معزی کچی　　اخته انمیشه دیرلر خصی

اوته نبات دیدی گیاه اوتلوغه　　مرعی چراگاه دیدی اوتلاغه

دیدی شبان راعی یه داخی چوبان　　مقلاع هم دخی فلاخن صپان

رعی چریدن اوله هم اوتلامق　　ذبح کلوبردن بوغازلمق

شتری کوپش اولدی دخی پیش خور　　قرنه سرو بوینوزه مانند صور

داخی ذنب دم دی اوزون قویروغه　　لیّه و دنبه دی قیون قویروغه

داخی نشانلویه مسوّمه دی　　ماشیه دی هم سرویه رمه دی

فاجتنبوا کسر قلب احد　　تا دل خلقی کدری مرسان

مفتعلن مفتعلن فاعلن　　خاطرنی یقمه صقن کیمسه نك

البحر السابع والعشرون فی السباع وهوام الارض وحیوانات البحر الرمل

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات　　قوش دیلن بیلن سلیمان اولدی ایتدی وفات

جانور

جانور جانلو یه درلر بیل دخی حیوانانی

یرتجی درّنده سبع شیر اسد بیل ارسلانی

هم سیاه کوشه عناق الارض هم قاره قولاق

شرزه غرّنده در تورکیجه یعنی اکرمیق

نمر دیدیلر پلنك براسمنه قپلان دیکل

ضبعه کفتار دیدیلر تورکیسنه سرتلان دیکل

دب ایودر فرسیده اکا دخی خرس دیدیلر

دله سانساره عربجه اکا ده نمس دیدیلر

یارسك ادی فهد در فرسید درلر اکا یوز

دبئه کرك قورد دیدی خوك خنزیر در طکوز

اولدی واوی بیل چقال هم داخی دی اکا شغال

ظبی اهو در کیك براسمیه درلر غزال

هم حمار وحشیه دی کور تورکیجه طاغ اشکی

کلبه سك دی نخ سکلابیدن ایت اورمکی

دلکویه روباه دی همدخی ثعلب دی اکا

طوشنه خرکوش دیدیلر سنده ارنب دی اکا

هرّه سنّور ایله کربه توری کچینك هم کدی

قرد داخی بوزینه میموندر رهم برادی

فیل و پیل اریل وارج اولدی دخی کرکدان

داخی دردلر هم کنام این دابّه برده یوریان

نقبه سوراخ دی دلك هم حیّه درمار و یلان

کرسیاه ایسه دی ثعبان همدخی قاره یلان

لدغ لسع اولدی کزیدن دی یلان صوقمقلغه

دیدی صدپایه ابوار بعینه قرق ایغه

عقربه کژدم دیدیلر زیرا اکری قویروغی

ابره سینه داخی دی نیش زیرا وارانده اغی

قاره

فاره یه موش زیانکاره دیدیلر کسیکن

سوس عثه دیدیلر کویه که اثوابی کسن

قنفذه دی خارپشت ترکیسی کرپیدانك

عنکبوت هم تننده در اورمجیك

هم ملخ اولدی چکرکه داخی دیدیلر جراد

دی صاقرغایه کنه بیل عربی دلر قراد

علقه اولدی زلو هم ترکیجه درلر سلوك

هامه اولدی بیل مجنده دیدیلر اکا بوجك

نمله دی مور قرنجه قمله دی بت هم سپش

دیدیلر برغوثه کیك هم پیره ترکیجه اوش

بحر دریادر دکز شور و طوزلو در اجاج

موج خیزاب طالغه دردوار کرداب بورغاج

اولدی ساحل هم کناردر یادکزك قیرکی

هم دریك لجی وهم زرف رمل قومی ریكی

ان اردت النصح منی اقبل واعمل به

گر مىخواهی پند از من كیر با او كار كن

فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

بندن اوكوت استراسیك طوت انی ایله عمل

البحر الثامن والعشرون فی العیوب والامراض منسرح مع الكشف والطی

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن دینه یه كلن كیدركیمسه یه یوقدر ثبات

اعرج لنك اقساق احول لوچ درشاشی

جبره دجبره صارمغه هم صنمشی

كور وعما بینا اعوج كج اكری در

دمل چبان وبثل درد وجع اغریدر

دی وجع عینه كوز اغریسیدر درد چشم

داخی قویون كوزلویه اشهل دیمیش چشم

شبكورا

شبکور اعشی دینور کورمسه کوزی کیجه

جدره و دا مغول اور دیدی اکا ترکیجه

چشم قراخ اعین کوزی بیوك اولانه

اعوریك چشم دی بر کوزی کور اولانه

احدبه دی کوزپشت ارقه‌سی بوکری ایسه

مجنون دیوانه دی اکر دلورمش ایسه

اشقره دی زرد فام داخی دیکل صاروشین

مقعده کوتورم دیدی داخی دیدیلر زمین

اقرع ایسه باشی کردی سرینه داخی کل

السنه بی دست دی داخی دیدیلر اشل

الثغه دیدی کلج پلتك اولورسه دلی

وجه عبوس ترش روی دی یوزی تقیندیلی

ابرصه ابرش دیکل داخی الاتنلویه

دی ورم اما سدر کوده سی هم شیشلویه

ثؤلول اژخدر سکیل ابکم دلسز لال

اوکسوروکه سرفه دی هم دخی درلر سعال

اولدی صداع دردسر توره یجه باش اغریسی

طوشیه سرکشته دی هم باشی چورتمسی

صفره وهم یارقان اولدی درصاریلق

سینه برون امدن اقعس کوکسی چقق

اولدی فواق انجقرق داخی زغنك فارسی

دی خفقان وطبیدن یورك اوینامسی

دی خدر انبوسیدن اعضا اویوشمقلغه

خوف ایله رعب بیم وباك هم دیدی قورققلغه

اطرش اصم کر صاغر جرجه دی ریش ویاره

مشئوم لامبارك اوغورسوزه نه چاره

داخی

داخی کرنجلکه مطو و فنجا دکل

سستمه یه تب دیدیلر سن دخی حما دکل

عنینه دیدی پولوج داخی دی اندام سست

دخو و کوشك ایسه اکا دخی دیدی سست

دمره کویه پالودی هم عربی خرازه

قوردشن قیزامق شری وهم سرخیژه

جدره دردیر زدن یعنی چیچك چیقرن

خسته یه دیدی مریض داخی دی صیرواولان

دردنه اولدی مخاض زحمتی طوغرمنك

مغص جلید اولدی هم ادی یورك بورمنك

قیح وریم دراریك صدید صرو صوزرداب

جربان کژدر اویوزای رخلری ماهتاب

تخمه سکرمك دریعنی که چوق یمکدن

هضم وكوار دير لريد وكن سكر مكدن

بيهوش وغشيان دی مغمی علیه اولانه

قئ وهراشه درلر طبعی دونوب قوصانه

هذه مفتاحکم بابکم ان تفتحوا

اینست کلید شما تا بکشایید درت

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

قاپو كزی اچمغه اشته انختار بو

البحر التاسع والعشرون في المكروهات والمحرمات في الرمل المخبون

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات

اكلا رايسك ايدرمز كيمسه شاهكی مات

كنيسا اولدی كنشت هم دخی درلر كليسيا

داخی نصرانی کاور همداخی مغ هم ترسا

برهمن اولدی كشيش داخی دیدیلر رهبان

يخليبا

چلیپا یعنی صلیب حاج دیدیلر توركی همان

دخی ناكرویدن كافركه ایناتمز اصلا

كوسترش ایله نمایش دخی بیل زرق ریا

صنم بیكر بوت مكر بوكید را افسون

بی شناس اكله مز ایسه اكا درلر مغبون

حیله درال سكالس دخی حقد كینه كین

لعنته دیدی ایلنج داخی دیدیلر نفرین

ازغونه باغی دیدیلر دخی درلر كمراه

دی خطا ذنب یازق صوچ دخی دی كا كناه

داخی رامشكر مطرب چالیجی ایرلاییجی

اولدی رقاص پایكوب هم دخی دی اوینایجی

دیدی آوازه نیه ساز دبدبه چالغو چغانه

دی سماع شنیدن چالغویی هم دیكلینه

دی تغنّی یه سرایید ن ایرلامق هم
دف ودائره یه هم دمیره درلرا فهم

لعب بازیدن اویون کرّه وکوی طوبله
صولجان ایله چوکان همدخی چوکان حوبله

طبل وطاول ودهل زورینه مزمار سورنا
اولدی هم بوری نفیر دخی درلر کرّه نا

دی رباب ایله کمانچه داخی تورکی اقلق
دی اکا داخی صفیره داخی حیک صقلق

دخی طنبور ایله ششتا دخی چنك الت ساز
عود بربطله قوپوز جمله سی هب برا واز

کم فکرلو یه بداندیش دیدیلر داخی حسود
فائده اصّی یه فرسیجه درلر اکا سود

خمر ومی باده ومل همدخی براسمی سچی

قدح اياغ و پياله نوش شارب ايچيجى

فاسق باطل يونتسز ايشى بى سرسامان

دزد اوغرويه دى لصّ جمعى لصوص ودزدان

دخى قطّاع طريق رهزن هم يول كسيجى

اولكه خونريز اوله سفّاك كادى قان دوكيجى

دخى قلاشه دكل كيسه بروپان كسيجى

ديدى غمّاز سخن چين دخى نمّام قوجى

وسوسه انديشهٔ بد دخى قسلدرجى

ساحر جادو ديديلر دخى ديرلر بوكيجى

ديدى اجرتسز ايشه سخره دخى شاكار

فاسد و بدرام كيسى دى رند عيّار

اولدى لحّاسه دخى كاسه ليس اكتيلك

طمع وحرص نياز مند وشره سومد كلك

دی حلال اولدی شفار اولکه مباح اوله مدام
اولدی سحت ایله شفور صبح ومسا اولدی حرام
دی مثل قصه حکایت دخی هم افسانه
دیدیلر دیو اوجنی بیل دخی هم شیطانه
دخی دی مارده سبرکش کیم اودر باش چکیجی
دخی اختر کویه کاهن دیدی یعنی قالجی
دیدیلر دیوثه کبشحال اوکدی غیرتسز
اولور اول خوار وذلیل دخی هم حرمتسز
دی خبیث ایله پلید جیفه لش مرداره
دخی هم فرسبجه رشوته دیدیلر پاره
بدعته دیدی نواورد اوله اول یکی ایجاد
جرسه چاك دیدیلر فرسی درا دراکاد
غلغلیجه دی چقلا مغه هم دغدغه دی

دخی دی مرجوحه و پرموز صا النجغه دی

خبثا اروغ کاکرمك چرك و سخ دی کیره

دی یو کلولکه جرأت دخی فرسی چیرم

نوم خوابدم دوشندم کیجه ایله قورتمق

اکا کابوس فرنجك دخی اغز باصمق

مستراحه دی قدمکاه دخی چشمه لیکن

فشقیه داخی دیکل سرکینله هم سرقین

کیمسه اردنجه صقین غیبتی قوازپس کس

اولدی غش قلب دغلکی صقن اندن سوزی کس

سرنکون باشی اشاغی منکس دیدیلر

ایکی یوزلویه منافق دخی دوروی دیدیلر

اولدی ناپاك جنب همداخی درلر مردار

فاحشه زانیه عز روسپیه درلر نهار

کلّما قلت من النّصح لك فاقبله	هرچه از پندی که کفتم بتر او بپذیر
فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات	نه او کیت کیم سکا دیدمسه قبول ایله انی

البحر الثّلاثون بحر الطّویل فی لغات شتّی ایضا فی الرّمل المخبون

فاعلاتن فاعلاتن فاعلات کیم سکا کلمك ایدرسه ایله کا طیبات

جنّتك ادی بهشت تورکیجه داخی اوجماق

ابیض الوجه کریسر روی سفیدهم یوزی اق

پس جهنّم اسمنه درلر دوزخ داخی طمو

اوله کافرلر حطب طوتی وق فروزینه قتو

بیل اوکت وعظ نصیحت دیدیلر همدخی پند

نیلك بخت اولدی اوغور لو داخی درلر اکا سعد

دی قرشمق اختلاط امتزاج ایمختن

رش وپاشیدن دی صاچمق صبّ دوکمك ریختن

اصطجاع به پهلو خفتن دی یاتن یاتمقلغه

اعتصام

اعتصام زنهاری دی یعنی صاقنمقلغه

طیّ نوردن دورمك ظنّ صانمق پنداشتن

هم تیقّن سزماك و هم داخی دی انگاشتن

داخی احصا درشمردن یعنی صایمقلق عدد

چاره یه درلو کوزیو هم داخی درلو مدد

کوش زدن حسّ درونی کمسیه اورمق قولاق

قندیل مصباح سراج دی چراغ هم جراق

هم توقّع دراَمل داخی رجا اومق امید

هم قریب نزدیك یقیندر دور ایراقدر بعید

قیلی اوریپمکه اقشعرار موی برخاستن

داخی استعلا یوجلتمك هم داخی افراختن

اندراس فرسودن اولدی داخی محو اولمغه دی

هم فراموش سهو و نسیان داخی اونوتماغه دی

داخی قطع ایتمک گذاشتن همدخی گچمکدر

داخی بر معنیسی قطعک هم برید کسمکدر

هم شناختن اولدی تفهیم دیدیلر آکلتمغه

وزنه سنجیدن دیدیلر داخی هم طارتمقلغه

دیدیلر تحریض هم قندرمغه افژولیدن

هم تمسخر رسلنمک فارسیده مالیدن

اجتناب دورشدن یعنی ایراق اولمقدر

دی رهایندن نجات داخی قورتلمقدر

بس تحصن دردراغوش داخی بیل قوجاقلمق

داخی تفضیل بیشترین خواستن انی اولولمق

داخی تحسین آفرین یعنی بگنمکلکدر

اولدی بخشیدن سخاوت داخی جومردلکدر

لزق جفسیدن دیدیلر داخی یاپشدرمغه

عطسه

عطیه واشنوسه درلر همدخی اقتیرمغه

دینه وام بورج دیدی بورجلو غریم وامدار

هم ادا اولدی اودشمك هم دخی درلر کذار

هم فرستادن دیدی ارسال کوندرمکلکه

دی اراء تدر نمودن داخی کوسترمکلکه

سخت کردن یعنی الحاح اوزره سورمك کمسیه

دیدیلر فاخر وخوب چیز کوزل نسنه یه

داخی اعطا اولدی دادن دیدیلر هم ویرمکه

همدخی ایتان دیدی اوردن کتورمکه

داخی ادراك رسیدن دیدی هم ایرشمکه

دیدیلر تقسیم بخشیدن دخی بولوشمکه

هم هراسان دیدیلر قورقاغه همداخی جبان

داخی تشویش شوریدن یعنی دلورمك هرزمان

برکات افزون شدن یعنی کیم ارتمغه دی

نقص وکاستن دیدیلر همدخی اکسلمکه دی

هم تفلّت در رهانیدن دیدی بوشانمغه

داخی تسبیب رها کردن دی صالیومکه

بیل سپردن دیدی طبشیر مقله تسلیم ایلمك

پس تکلّم اولدی کوییدن دخی سوز سویلمك

همدخی تصدیق یاور یعنی اینانمغه دی

دخی تفریق جدا کردن ده ایرمغه دی

بلع یوتمق در فرو بردن دخی درلر اکا

عضّ ایصرمق هم گزیدن داخی دیدیلر بوکا

بس تحنن مهربانیدر قایرمق سودیکن

راحت اسودکی دیکلنك ای مرد گزین

داخی برکدیرمکه جمع وفراهم دیدیلر

قول

قول دربعنی دیمك فرسیده کفتن دیدیلر

قیل وقال سوز وصا ودر داخی درلر کفت وکو

هم مواجهه یوز بیوز دخی درلر رو برو

غرّة ایك اوّلیدر دخی ابتداء ماه

شاهد طانق دیدیلر فرسیجه درلر کواه

دخی کنکل درخورانه هم عربجه در مزاح

بامداد فجر ایرته طك یری اچلمق صباح

ظهر پیشین اویله وقتی ضحو چاشت قوشلق تمام

عصر و دیکر درایکند و مغرب شام اخشام

بیل عشا یاتسو درر فرسیده خفتن درادی

قیل صلاتی خمس پنج اوقات بش وقتی دیدی

بس تأسفله تلهّف هم تحسّر ازمان

اولدی پشمانلق روح راوانه هم دی جان

هم تضجر کوکلوطونچقماغه تنسیدن دیکل
زلق ایق سورچمکدر ر فرسیده لغزیدن دیکل
لف تنیدن یعنی صارمق سابیدن ازمکه سحق
بر کرفتن درکیدرمك بیل عرججه دیدی محق
احتلام خواب دیدن یعنی دوش ازمقدر
هم خیال ولدی نمایش کورنه کورنمکدر
داخی تخزیق دریدن دیدیلر هم یرتمغه
هم دخی خطف وربودن دیدیلر بیل قاپمغه
زمزمه منکیدن داخی کومردنمکدر
هم شماتت شادیء دشمن عدوکولمکدرر
سوق راندن سورمکه عدو تکاپوی یلمکه
مطمئن ارامیدن هم دیدیلر دیکلنمکه
هم کشیدن سحب چکمك کوج چتن دشوار عسیر

دی معاون

دی معاون ال طوتجی فرسیجه دی دستگیر

دی کریخین اولدی قاچمق داخی هرب ایله فرار

قورتلاجق یر مفازه دیدی جای رستکار

بس عنا داولدی ستیزه اونکولك یعنی نکیم

هم فرومایه دی اصلی الچغه داخی لئیم

ما نیدن غلط یکلق علم دانستن بلك

فقدکم شد یعنی یتمك نظم پیوستن دی دیزك

مشورتدر طانشق ایتمك صلاح اندیشه یه

فتنه یه آشوب ایله دیدیلر قرغشه

بیل دخی نصب نشاندن دیکمك اشجاری یره

نفض افشاندن دیدیلر میوه سلکمك یره

میوه خوردندر یمشلنمك تفکه نقل ایله

دی نشاط اولدی سرور خرم سوینمکلك ایله

هم قبول ایتمك پسند ایله بکنمك لکدرر
داخی دانستن وقوف مطلع اولمقدرر
فج ناپخته درر قرپوز قاون اولسه کلك
رزق روزی کوندم لك ملح وطوز اولدی ونمك
رایحهٔ طیبه دربوی بنیك ایو قوقو
ماء ورده دی کلاب همداخی دیرلر کل صویو
هم دکرمی کرد مدوّر الدم تحفه شیدراو
بیل شمامه ییلغجدر قوقله دستنبود راو
قاپو اورتمك اولدی تعلیق یعنی دربستن همان
عتبه دی اشیك همداخی درلرا ستان
قفل کلید داخی مفتاح انختار مشترك
پسکله عصفور قپو مندالنی بیلمك کرك
کنس روفتن درسپورمك ارضه یردی هم زمین

داخی یر آلتنه سرداب داخی دی زیر زمین

زلزله لرزیدن یردترمك شئ نسنه چیز

هم مذبذب ایکرجکلی یعنی میّال دوچیز

قلّه شخ طاغ دیه سی طاغ جبل هم اولدی کوه

عقبه کریوه بلك قورقویه دی هیبت شکوه

دی جهت جانب طرف سوی وسمت هر یکا

پس دلیل اولدی قولاوز دخی درلور رهنما

حدّ وحافه حاشیه صیو رقراك هم کنار

قعر بن دیب هم انیس اوکور دخی هم غمکسار

غلبه انبوه چوقلق چار شو بازار سوق

صورته تندیسه دیر غیر لغتلر داخی چوق

هم ضیا شعله یه روشن داخی یدنلق دیدی

عتم ظلمتدر دخی تاریك قرانلقدر دیدی

صحته دی تندرستی همدخی دی صاغلق
هم فلاح فیروزی اولدی همداخی اوکما قلق
لب مغز ایچ دیدیلر قشر پوست اولدی قبق
متّصل پیوسته در همداخی درلر اولشق
هم عریض اینلو پهنا دی غریب بیکانه یاد
اشنا اولدی معارف هم بلش ای خوش نهاد
دی شقی بدبخت یرامز شق شکاف اولدی یارق
قارن او فسطاط خرکه کوچ کاثه الاجق
متموّل اولدی زنکین همدخی دی بختیار
نصل پیکان اولدی دمرن اوق کزندیر هم سوفار
اولدی شفاف داخی رخشنده دخی هم پارلاق
داخی شستنکاه مغسل شول یره کیم یوناجق
هم لبیب اولدی عقللو هم نظیف پاك اری

هم

هم شدن اولدی سفاهت یعنی یني درسری

عشق اشفته وسودا هم دلی دیوانه وار

عاشق اولان اولور اشتلو دخی هم کرمدار

ازمه اولدی حریص هم هلوع کوزی اج

اوق نشانیدر هدف همداخی دیدیلر اماج

جعبه کیش ترکش قبور تیردان اولدی صداق

دی وتر تار کیریش سکینه کارد دی هم بچاق

اشتی صلح بارشمق هم بها قیمت ایرز

یوم خس خار چور چوب بعضی وبرخی دریاز

جار در همسایه قونشی موت مرك اولدی اولوم

هم قدیم دیرینه اوکدین خیك قربه هم طلوم

اصغر کهتر کچرك مهتر اکبر اولورق

داخی مهتر اولو سید درج پایه درایق

قوّت زور اولدی نیرو همدخی ترکیجه کوچ

ثلمه رخنه درکدیك حفنه یك کف براوج

هم سزاوار اولدی لایق هم جدیر هم چرا

اولدی باهو دکیك داخی عربجه درعصا

دی مهیّا اولدی اماده یراقلنمش تمام

بیل مدحرج زفت یومرو مثل کونه کبی فام

یازکونه عکسنه ترس شال پلاس اولدی عبا

عندی نزد من قتیم کوی محلّه دراوبا

اقلفه بی ختنه درلر یعنی سنّتسز دیمك

هم عبث بیهوده سوزدر یعنی اصّیسز دیمك

بیل جبل مادرزاد یعنی یارادلمشی

خلق خو هم خویدر خمیر عجین یوغرولمشی

هم نشستن در بزانو یعنی دیزچوکمك جثو

صدء

صدف ژنکه دیدی یاس هم سم زهر اوله اغو
بیغه قیا واولدی دخی هم دیدیلر اکا سوفان
هم جراب اولدی طغرجق قرسیدن دی انبان
دیدی سنکستانه مجحر شول یره کیم طاشلق
دی نفقه یه هزینه همدخی دی خرجلق
ابکینه صرجه درهمداخی دیدیلر زجاج
فیل کموکی اولدی پیلسته دخی دی اکا عاج
داخی ثعبان ماینه یورغن برك محکم استوار
قانع وخرسند اولجق ویردیکنه ایتمه زار
قطعه پاره پارچه اجل وبرای ایچوندر
هم مقدّم در سلف پیشین دخی اوکدیندر
اوق سهام قرعه اسلوب راه یول منوال در
قاره بالچق کل خشك اولدی دخی صلصالدر

یوقرو چقمق عروجله صعود بر امدن
هم نزول اشاغی اینمك یعنی فرو امدن

اندرون شدن ولوج اولدی کیرمك ایچرو
بیرون امدن خروج داخی چیقماق طشرو

هم فرات عذب دی اب شیرین طتلو صو
اخر الامر دیدی انجام کار ایشك صوکی

ضوء قمر هم روشنی ماه یعنی بیل ای ایدینی
کیف حالك نیجه حالك فارسیجه چه میکنی

قد وقع قلبی الی ذاك الرشی مالی مجال
کوکلم اول رعنایه دوشدی قالمدی بنده قرار

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات
سن اکر اغله اکر کل فا بندر هر نه که وار

خاتمة الكتاب

حمد لله که کتاب اولدی تمام
لطف حق ایله دخی بولدی ختام
نیتم ایله خدا ایده مثاب
انتفاع ایلیه هر بر احباب
شکر یزدانه کہ اتمام ایتدم
کتورب اهلنه اعلام ایتدم
مستفید اوله اوقیان جانلر
ایکالرینی دعاده انلر
غرضم خیر دعا درانجق
نفعنی کوره اوقیان مطلق
یا الهی رحمت دائم اکا   رحمتکله که بنی داخی اکا
تمت الکتاب

٩

١ کل عشقیله باشی اجوب الله دیلوم الله
کوزلریاشنی صاجوب الله دیلوم الله
دیولدك برقج قرداش بر یغلدن چقسون یاکن

انکشت نواش که لب باده پایشمش

بن بو کون بر کوزل کوردم انك نامی سعدودی
بن بکون بر کوزل کوردم انك